ДАН РАТНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА И ПВО
24. ДЕЦЕМБАР 2015. ГОДИНЕ

1912.

*****

2015.

УПВЛПС

Ветерани РВ и ПВО
- Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца Србије
- свим припадницима вида РВ и ПВО Војске Србије

честитају 24. децембар Дан РВ и ПВО.

ПРВИ ПИСАНИ ИЗВОР
од Доситеја Обрадовића 1784. године

ДИМИТРИЈЕ - ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ
(Чаково, 26.10.1739 – Београд, 26/28.03.1811)
српски просветитељ, писац, филозоф, и педагог, први министар просвете

ЉУДИ КАО ВИЛЕ БЕЗ ПЕРЈА ЛЕТЕ

Доситеј Обрадовић је записао да је, одушевљен сазнањем о полетању првих балона браће Монголфје 1783. године, из немачкогграда Лајпцига где је боравио, отпутовао 1794. године у Париз да види „Како Французи, као и остали људи, без перја, ипак као виле по ваздуху лете“. Његов ученик Атанасије Стојковић записао је почетком 19. века у својим уџбеницима физике у Будиму, о „дивним машинама посредством којих ми у ваздух дизати, и по ваздуху лешћети можемо“, користио је термин „балон“ који је у српском језику прихваћен, уместо „лопта“ или “аеростат”, крајем XIX и почетком XX века.

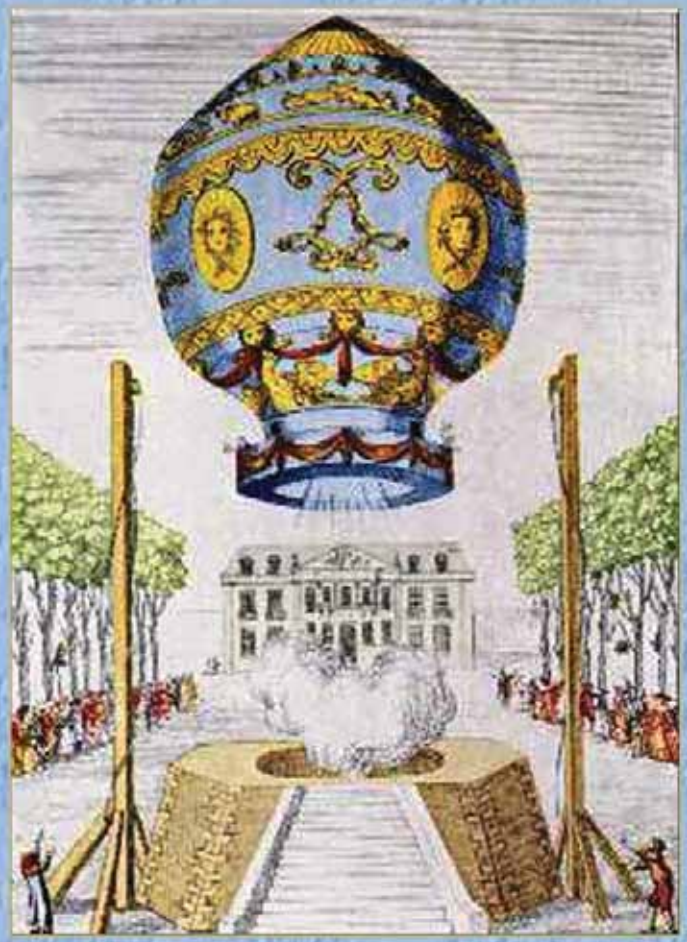

Први лет балоном од папира који је био напуњен топлим ваздухом изнад Париза обавили су Французи браћа Монголфје 1783. године

ПРВИ ПИСАНИ ЗВОР
"ВОЗДУХОПЛОВИЈЕ" од Матије Бана 1844. године

Матија Бан објавио је у "Србским новинама" број 76 и 77 из 1844. године чланак "ВОЗДУХОПЛОВИЈЕ", први писани рад о ваздухопловству у нас.

СРБСКЕ НОВИНЕ

№ 76. 11. година.

У Среду 20. Септембра 1844.

У "Ратнику", српском листу за војне науке, новости и књижевност, објављено је од 1885. до 1902. године више чланака и превода из стране штампе о ваздухопловству. О настојању Србије да уведе ваздухопловство сведочи француски "Технолошки билтен" број 9/1902. године, пише: "Осим земаља које предњаче у развоју ваздухопловства (Француска, Немачка, Русија, Велика Британија) уз Шпанију, Португалију, Данску, Румунију, Јапан и Краљевина Србија већ дуже време ради на успостави војног ваздухопловства настојећи да образује војну аеростатску службу, пратећи значај и развој њених средстава".

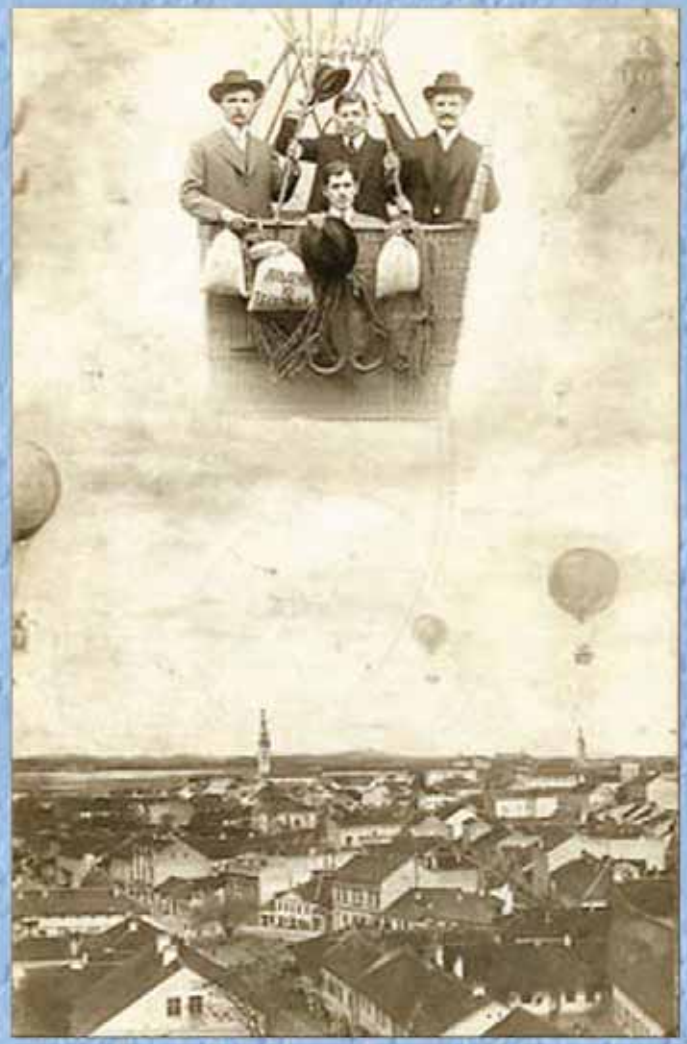

Први лет балоном изнад Београда забележен је 1873. а изнад Панчева 1880. године.

ПРВИ СРПСКИ АЕРОНАУТ - ПИЛОТ БАЛОНА 1902. ГОДИНЕ

Пуковник Костадин Коста Милтетић (Аренђеловац 1874. - Београд 1953). Завршио 25. класу војне академије 1895. године и војно-техничке ваздухопловне студије у Русији 1902. Први српски аеронаут, творац српског ваздухопловства, ордонанс Краља Петра I Карађорђевића, херој са Куманова, први командант српског ваздухопловства.

По повратку из Русије ради у Инжињеријско-техничко одељење министарства војног. Саставио је предлог за формирање балонског одељења, израдио пројекат и формирао прву станицу голубије поште 1908. године. Организовао је припреме и куповини првих балона за српску војску, летео је првим балоном "Србија" по набавци, 1909. године. То је био први лет српског ваздухоплова са српским обележјима. Формирао је балонско оделење 1910. године. Уградио је одредбе о ваздухоплпвству у Закому о устројству војске из 1904. године, у Ратну службу из 1911. године, када се прописију и прве ознаке за припаднике српског ваздухопловства.

На слици доле: Коста Милетић лети у балону за време школовања у Русији.

Уметничка визија првог српског балона "Србија" на којем је Коста Милетић летео у Аугсбургу (Немачка) 1909. године приликом куповине од фирме Ридингер.

КРАЉ АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ - ПРВИ СРБИН КОЈИ ЈЕ ЛЕТЕО АВИОНОМ 1909. ГОДИНЕ

Краљ Петар I Карађорђевић школовао се у Сен Сиру у Француској, где је у посети био са сином престоланаследником Алакдандром Карађорђевићем 1909. године. Престолонаследник је у Сен Мулинеу летео на авиону Воазен, који је стартован из катапулта. Он је први Србин који је летео на авиону. *(Слике десно)*

1909. године Луј Блерио је на свом авиону прелетео Ла Манш.

ВАЗДУХОПЛОВСТВО ПОСТАЈЕ ДЕО ВОЈСКЕ СРБИЈЕ 1909. ГОДИНЕ

Ликовни приказ српских летелица на дипломи која је додељена Десетом пешадијском пуку 26. јуна 1911. године. Оба типа балона, везани "драхен" и слободни "Србија", верно су представљени цртежом. "аероплан" је приказан на основу података које је илустратор могао да нађе у штампи, јер га до тада Српска војска још није имала. Ово је још једно сведочанство свести и решености да се у Србији заснује и развија комплетно ваздухопловство, укључујући аеростатику и авијатику.

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

ОРГАН И ИЗДАЊЕ ВОЈНОГ МИНИСТАРСТВА

УРЕДНИК:
НАЧАЛНИК ОСОБЕ ВОЈНОГ ОДЕЉЕЊА, ВИШЕГРАЛИТАЛНИ ПОТПУКОВНИК, Никола Стефановић.

Год. 32. Београд 1. фебруара 1912. год. Број 3.

ЗНАЦИ ЗА НАРАМЕНИЦЕ

Према чл. 21., 65. и 112. Уредбе о одећи српске војске.

за железничаре — за понтонире — за ваздухопловце

за голубију пошту — за ветеринаре — за вој. апотекаре

Додатак Службеног Војног Листа за 1912. г. Бр. 3.

Прве авијатичарске ознаке у Србији за припаднике ваздухоплвоства и голубије поште, почетак 1912. године.

ШКОЛОВАЊЕ СРПСКИХ ПИЛОТА АВИОНА У ЕТАМПУ - ФРАНЦУСКА 1912. ГОДИНЕ

На инсистирање Краља Петра I Карађрђевића 1911. године расписан је први конкурс за школовање једно српског војног пилота, који није реализован. Министарство војно је по конкурсу од 22. фебруара 1912. године од 170 кандидата за пилоте, одабрало шест кандидата – три официра и три подофицира, поручнци Милош Илић и Јован Југовић, потпоручник Живојин Станковић, наредник Михаило Петровић и поднаредници Миодраг Томић и Војислав Новичић.

Они су у Француској, Етамп код Париза, од 21. маја до 8. септембра 1912. године успешно завршили летачку обуку. Звање пилота први је добио Михаило Петровић.

Спрски пилоти, са инструкторима, и полазницима из других држава, у школи Блерио, Етамп, Француска 1912. године. Означен бројем један Милош Илић,бројем два Миодраг Томић и број три Живојин Станковић.

Спрски пилоти, са инструкторима, и полазницима из других држава, у школи Фарман, Етамп, Француска 1912. године. Означен бројем један Јован Југовић, бројем два Михаило Петровић и бројем три Војислав Новичић.

ПРВИ СРПСКИ ПИЛОТИ АВИОНА ШКОЛОВАНИ У ФРАНЦУСКОЈ 1912. ГОДИНЕ

Ознака српских ваздухопловаца из 1912. године

Француски летачки знак какв су носили и српски пилотуи школовани у Француској

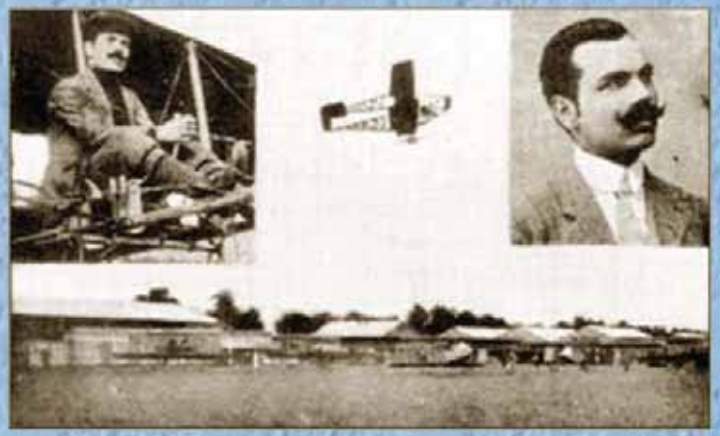

Наредник пилот Михаило Петровић, диплома FAI 979

Поручник пилот Милош Илић, диплома FAI 1028

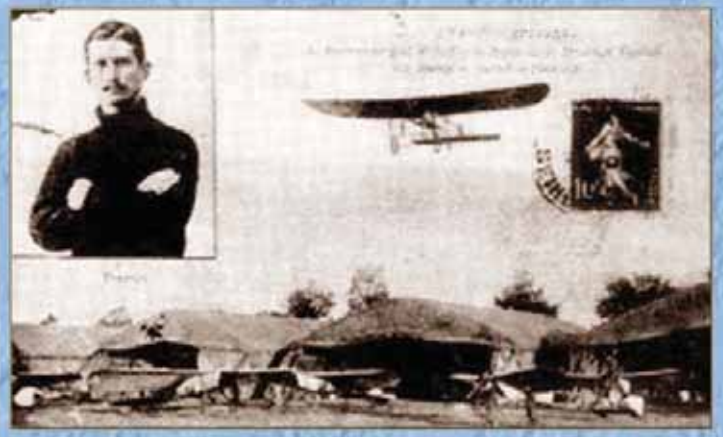

Поднаредник пилот Миодраг Томић, диплома FAI 1026

Поручник пилот Јован Југовић, диплома FAI 1013

Поднаредник пилот Војислав Новичић, диплома FAI 1047

Потпоручник пилот Живојин Станковић, диплома FAI 1027

ФОРМИРАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВНЕ КОМАНДЕ СРПСКЕ ВОЈСКЕ 24.12.1912. ГОДИНЕ

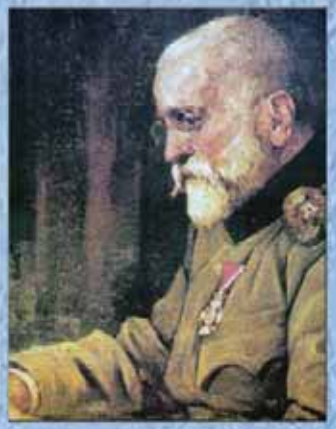

Наредбом војводе Радомира Путника 24. децембра 1912. године у Нишу је формирана Ваздухопловна команда.

Српски авијатичари и војници у Скопљу почетком децембра 1912. године испред авиона "Дукс" на којем су пилоти летели, први у Србији

Први српски војни аеродром уређен је на Трупалском пољу код Ниша

Командант мајор Коста Милетић. Састав: Аеропканско одељење, Балонско одељење, командир поручник пилот Милош Илић; Балонско одељење, комаднри поручник пиклот Јован Југовић; Водонична централа, командри поручник Марко Марковић; Голубија пошта, командир поручник Драгољуб Марјановић. На располагању 12 авиона и два балона. Аеродром уређен је на Трупалском пољу, недалеко од жељезничке станице Топоница код Ниша. Ту је, упркос зими и снегу почело летење српских пилота, јануара 1913. године .

ПРВА УРЕДБА О ВАЗДУШНОЈ ПЛОВОДБИ И ПРВА ВАЗДУХОПЛОВНА ЖРТВА 1913. ГОДИНЕ

СРПСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ДНЕВНИК КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПЕТАР I

КРАЉ СРБИЈЕ

УРЕДБУ

Уредба о псправама које се крећу по ваздуху из 1913.

Приморски аероплански одред - прва борбена јединица српског војног ваздухопловства, формиран је средином фебруара 1913. године, за подршку операција Приморског корпуса Српске војске код Скадра. Одред, под командом мајора Косте Милетића, имао је 4 авиона, 7 пилота(6 српски и 1 странца) , , 2 српка и 2 страна механичара, 2 инжињера обвезника, 2 каплара и 16 војника, укупно 31 борца. Упућен на фронт. Летилиште је уређен код села Барбалуши. Извршавајући борбени задатак - извиђање непријатељских положаја, 20. марта, погинуо је наредник-пилот Михаило Петровић. Он је прва жртва нашег војног ваздухопловства, и други у свету.

Наредник Михаило Петровић

Српски аероплан на лезелишту Бараблуши код Скадра